

RMU-reactie op Internetconsultatie Intrekkingswet Zondagswet

door Peter Schalk, Raad van Bestuur RMU

Namens de RMU (Reformatie Maatschappelijke Unie), een vakorganisatie met 17.000 leden, maak ik graag gebruik van de mogelijkheid om een reactie te geven op het voorstel om de Zondagswet in te trekken. Kortweg gezegd regelt de Zondagswet dat er op zondag openbare rust is. En dat in de omgeving van kerken waar erediensten worden gehouden geen onnodige herrie wordt veroorzaakt, bijvoorbeeld door verkeer, door optochten of door evenementen. Dat geldt in ieder geval tot 13.00 uur. Na die tijd kan een burgemeester ontheffingen verlenen. Maar de gemeenteraad kan het verbod juist ook uitbreiden tot na de middag of andere regels stellen.

De RMU is geen voorstander van de intrekking of aanpassing van de Zondagswet, en wel om diverse redenen. Ik breng die redenen graag naar voren onder vier soorten argumenten: principiële, sociale, economische en maatschappelijke. Uiteraard zal ik daarin niet uitputtend zijn, maar ik zal vooral de hoofdargumenten benoemen.

Principiële argumenten

De leden van de RMU, werknemers en ondernemers, vinden het van belang dat de zondag haar speciale karakter behoudt. Die wens heeft te maken met het besef dat de zondag een rustdag is, zoals God die bedoeld heeft voor alle werkenden. In de praktijk blijkt dat die rust wordt aangetast zodra er ruimte geboden wordt. Voorbeeld is de winkeltijdenwet. Steeds meer ondernemers en werknemers worden geconfronteerd met toenemende druk op de zondagsrust. De Zondagswet biedt een kader, dat rust beter mogelijk maakt.

Daar komt bij dat de leden van de RMU bekend staan om hun verbondenheid aan het christelijk geloof, waarbij de kerkdiensten op zondag van grote waarde zijn. De Zondagswet biedt een kader waarbinnen rondom de kerkdiensten betrekkelijke rust heerst.

Zondagsrust is heilzaam voor alle mensen. Een dag van rust, reflectie en bezinning is van belang voor iedereen.

Sociale argumenten

De RMU is blij met de aandacht van de huidige regering voor de participatiesamenleving. Daarbij gaat de RMU, juist als vakorganisatie, daarbij niet alleen uit van het participeren in betaald werk. Het begrip participatiesamenleving past nadrukkelijk bij naastenliefde, oog voor elkaar. Dat betekent dat juist de zondag een uitgelezen dag is om binnen gezin, familie en vriendenkring samen op te trekken.

Naastenliefde, zorg voor elkaar, solidariteit met hen die het moeilijk hebben. Dat zijn belangrijke maatschappelijke waarden. Deze waarden zijn voortgekomen uit de joods-christelijke traditie zoals we die in Nederland hebben, die door de eeuwen heen onze samenleving hebben gestempeld en gevormd.

Nu er veel vluchtelingen met een andere achtergrond de weg vinden naar ons land ontstaat er onrust over het behoud van de waarden van onze samenleving. De RMU wil hen die werkelijk op leven of dood moeten vluchten als christenen tegemoet treden. Dat betekent wel dat er sprake moet zijn van inburgering en integratie. Juist in zo'n periode is het voor ons land van belang om vanuit een eigen waardenpatroon te leven en te werken. De zondag is daarin een belangrijk ijkpunt.

Intrekken van de Zondagswet leidt ongetwijfeld tot meer drukte en meer werk op zondag. Dat gaat ten koste van de sociale momenten, die onze samenleving heel hard nodig heeft. In een tijd waarin het individualisme sterk is moeten we zorgen dat de momenten van sociale cohesie gewaarborgd worden.

Intrekken van de Zondagswet, met daarbij zoals betoogd meer ruimte voor zondagswerk beknot ook de keuzevrijheid van mensen, zeker ook waar mensen sterk afhankelijk zijn van hun inkomen. De druk om op zondag te gaan werken zal groter worden, en dat gaat ten koste van het sociale leven.

Inmiddels gaat het binnen de winkelsector bij verschillende branches over de zondagstoelage. Argument dat steeds vaker gebruikt wordt is dat de zondag nu eenmaal een normale dag aan het worden is. Dus er hoeft geen extra betaling plaats te vinden als er gewerkt wordt. Voor de leden van de RMU, die de zondagsarbeid mijden, hoeft dat geen probleem te zijn. Maar het uitslijten van de zondag als bijzondere dag zal ook in de toekomst verdere consequenties hebben voor de positie van hen die de zondag wel als bijzondere dag zien.

Economische argumenten

Zondagsrust kost geen geld. Vaak wordt het argument gebruikt dat mensen op zondag activiteiten willen ontwikkelen. Maar economisch gezien komt het er alleen maar op neer dat er een ander uitgavenpatroon komt, in die zin dat het moment van uitgeven van geld gaat verschuiven. Iedereen kan een verdiende euro maar één keer uitgeven.

Intrekken van de Zondagswet kost wel geld. Als op allerlei plaatsen en tijden het mogelijk wordt om evenementen en activiteiten te ontwikkelen, dan zullen er ook allerlei sectoren bij betrokken worden. Denk aan beveiliging, verkeersregelaars, politie, hulpdiensten, gemeentelijke overheden. De kosten daarvoor zullen moeten worden gedragen door de lokale gemeenschap.

Maatschappelijke argumenten

In de sterk individualistische samenleving is het van belang om de participatie vorm te geven vanuit die vaste waarden en normen. De zondag is daarbij vanouds een belangrijk rustpunt, een dag waarin het gewone werk mag neergelegd worden. Helaas kan er steeds vaker gekozen worden voor werk op zondag, maar als het om bedrijfsomstandigheden gaat, mogen mensen dat weigeren. Alleen bij de werken van barmhartigheid en noodzakelijkheid, dus als de aard van het werk er om vraagt, kunnen mensen verplicht worden om mee te doen op zondag.

Door de Zondagswet in te trekken wordt een belangrijk gezamenlijk ervaren dag van rust onder druk gezet. Dat is niet goed voor mensen. Laten we dat voorkomen en de maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen voor gezamenlijke rustmomenten.

Door intrekking van de Zondagswet zal het eigen karakter van de zondag veranderen. Maar dat levert nog een ander probleem op. De vrijheid van de een levert dwang voor de ander op. Het gelijk stellen van de zondag met alle andere dagen van de week zal ongetwijfeld consequenties hebben voor tal van sectoren, die moeten gaan inspelen op acties en activiteiten die voortaan ongelimiteerd kunnen worden georganiseerd.

Als de Zondagswet ingetrokken wordt kan een willekeurige gemeente zich niet meer beroepen op het specifieke karakter van de zondag, gerelateerd aan de plaatselijke situatie. Natuurlijk blijven er wel andere instrumenten over, maar die zijn meer van algemene aard, zoals de orde en veiligheid. Kortom, het intrekken van de Zondagswet vormt een inperking van het regulerende optreden van de gemeente. Laat juist op lokaal niveau het primaat om te doen wat passend is bij elke lokale situatie. De Zondagswet biedt een kader, en onder omstandigheden kan het gemeentebestuur met de gemeenteraad komen tot tijdelijke of incidentele aanpassingen.

Ten slotte

De RMU ziet de Zondag als een geschenk. Dat geschenk willen we koesteren. Vandaar dat we ons zorgen maken over het intrekken van de Zondagswet. Heel goed dat de minister een internetconsultatie houdt. Daardoor is het mogelijk ook onze argumenten in te brengen. Mocht dat nog nader overleg vragen dan ben ik daartoe zeer bereid.

Voor informatie:

Peter Schalk, Raad van Bestuur RMU

E pschalk@rmu.nu

T (0318) 54 30 30

M (06) 54 37 68 56